

Studiemiddag naar de methode spiegelbijeenkomst in de zorg en in de rechtspraak

Verslag

Inleiding

Op 3 april komen op uitnodiging van de Stichting Spiegelbijeenkomsten ongeveer 30 mensen naar de Drift in Utrecht om kennis te nemen van twee onderzoeken naar de methode spiegelbijeenkomst. Eén van de onderzoeken heeft betrekking op spiegelbijeenkomsten in de zorg, de ander op spiegelbijeenkomsten in de rechtspraak. Suzan Verberk (wetenschappelijk adviseur bij de Raad voor de rechtspraak) is dagvoorzitter. Onderstaand een impressie van deze bijeenkomst.

De deelnemers van de studiemiddag

De deelnemers zijn afkomstig uit zowel uit de rechtspraak als uit de zorg. Een deel van hen is zelf actief als gespreksleider. Andere deelnemers houden zich bezig met de organisatie van de spiegelbijeenkomsten. Daarnaast zijn er enkele deelnemers die van plan zijn om in de nabije toekomst met de methodiek te gaan werken.

Presentatie onderzoeken Zorg

De eerste presentatie is van Marja Jillissen en Karin Hermans. Zij presenteren vier onderzoeken die zijn uitgevoerd door studenten van het iBMG (instituut voor Beleid en Management in de Gezondheidszorg) van de Erasmus Universiteit. Marja en Karin zijn adviseur persoonsgerichte zorg bij het Radboudumc. Ze hebben -samen met drie andere gespreksleiders- ongeveer 75 spiegelbijeenkomsten geleid. De onderzoeken zijn deels gebaseerd op de gegevens die tijdens deze spiegelbijeenkomsten zijn verzameld. De vier onderzoeken gaan over de kwaliteit van het instrument spiegelbijeenkomst, de bijdrage van dit instrument aan persoonsgerichte zorg, de ervaringen van patiënten die hebben deelgenomen aan een spiegelbijeenkomst en de ervaringen van artsen en verpleegkundigen die als toehoorder bij een spiegelbijeenkomst aanwezig waren.

Presentatie onderzoeken rechtspraak

De onderzoeken naar spiegelbijeenkomsten in de rechtspraak worden gepresenteerd door Martijn van Gils, Franka Baardman en Philip Langbroek. Martijn is student Legal Research aan de Universiteit Utrecht. Franka is student Jeugdrecht aan de Universiteit Leiden. Philip is hoogleraar rechtspleging aan de Universiteit Utrecht en verbonden aan het Montaigne Centrum voor rechtsstaat en rechtspleging. Dit onderzoek gaat over de het functioneren van de methode spiegelbijeenkomst in de rechtspraak.

Publicaties van de onderzoeken

Van beide onderzoeken zal op korte termijn een publicatie verschijnen. Vandaar dat we hier niet in detail op de resultaten kunnen ingaan.

De twee onderzoeken naast elkaar

Maria Mul (secretaris van de stichting spiegelbijeenkomsten en al sinds 1999 betrokken bij de methode) legt beide onderzoeken naast elkaar: wat zijn de onderwerpen waarover de deelnemers in de zorg en rechtspraak vaak feedback geven en welke verbeterpunten voor de methode komen uit de onderzoeken?

Uit deze vergelijking blijkt onder andere dat zowel in de zorg als in de rechtspraak wordt geconstateerd dat aandacht voor het na-traject essentieel is om de resultaten van de spiegelbijeenkomsten daadwerkelijk te implementeren.

Twee stellingen

Over de noodzaak van een na-traject worden aan de deelnemers de volgende stellingen voorgelegd:

- A. Een spiegelbijeenkomst heeft intrinsieke waarde ook zonder na-traject of nabespreking.*
- B. Een spiegelbijeenkomst kan niet zonder na-traject.*

De meeste deelnemers kiezen voor de eerste stelling. Overigens werden bij de start van de spiegelbijeenkomsten in het AMC geen na-trajecten gehouden. Het idee was dat het beluisteren van de feedback van de deelnemers voldoende teweeg zou brengen. Uit sociaal wetenschappelijk onderzoek blijkt ook dat informatie die rechtstreeks van patiënten/cliënten wordt overgedragen aan hulpverleners goed beklijft. Enkele deelnemers hebben de ervaring dat managers de neiging hebben om te veronderstellen dat zonder na-traject dit soort methodieken als niet of minder effectief worden beschouwd. Een na-traject waarbij duidelijk is wat de verbeter- en actiepunten zijn is dan dus behulpzaam voor het behoud van de methode. Een deelnemer merkt op dat in de verbeterplannen en implementatie-trajecten vaak de makkelijk oplosbare zaken worden opgenomen. De feedback kan echter ook de toehoorders motiveren om op gedragsniveau te veranderen.

De tweede stellingen die aan de deelnemers worden voorgelegd gaan over de terugkoppeling aan de deelnemers:

- A. Deelnemers aan een spiegelbijeenkomst hebben er recht op te weten wat de verbeterpunten zijn en hoe de opdrachtgever hiermee aan de slag gaat*
- B. Deelnemers moet je niet lastig vallen met een verslag dat bedoeld is voor de opdrachtgever.*

Ook bij deze stellingen kiezen de meeste aanwezigen voor stelling A. Daarbij wordt opgemerkt dat met name een terugkoppeling van de actiepunten van belang is, omdat daarmee duidelijk wordt dat de spiegelbijeenkomst leidt tot daadwerkelijke verbeteringen.

Afsluiting

De dagvoorzitter sluit de studiemiddag af. Het was een mooie en interessante middag. Bijzonder om te zien dat zoveel mensen de methode omarmen en er goede ervaringen mee hebben. Dat er wetenschappelijk onderzoek naar de methode is gegaan, geeft de methode nog meer kracht en biedt de mogelijkheid de effectiviteit van de methode verder aan te scherpen en te verbeteren.

Jitta Miedema (voorzitter van het bestuur van de stichting spiegelbijeenkomsten) bedankt de onderzoekers voor hun presentaties en het Montaigne Centrum voor de organisatie van de middag. Philip Langbroek nodigt de aanwezigen uit voor een drankje.